

مقاله نامه دائرة المعارف (قسمت اول)

● تقی اکبرزاده با همکاری شهناز علی پورزamani

سابقه آماده سازی «مقاله نامه دائرة المعارف» به بهمن ۱۳۷۱ بازمی گردد، زمانی که تدوین «دائرة المعارف هنرهای نمایشی در ایران» را آغاز کردم. از آنجا که تدوین هر دائرة المعارفی علاوه بر رعایت روش عمومی پژوهش، مستلزم بکارگیری قواعد خاصی از آن یعنی روش شناسی تدوین دائرة المعارف است و درباره اصول علمی آن تا به حال به زبان فارسی منبعی منتشر نشده است، بنابر این در مدت تدوین دائرة المعارف مذکور تلاش کردم، منابع منتشر شده در موضوع دائرة المعارف را شناسایی و مطالعه کنم تا از میان مقالات، نقد و بررسیها، گفتگوها و گزارشهای منتشر شده به معیارهایی دست یابم تا در تدوین دائرة المعارف هنرهای نمایشی بکار گیرم.

از آنجائی که در موضوع دائرة المعارف پیش از این ماخذ شناسی دیگری منتشر نشده است شاید این مقاله نامه بتواند برای پژوهشگران مرجع نگاری و بالخصوص دائرة المعارف نگاری و نیز دست اندرکاران تدوین دائرة المعارفها مورد استفاده واقع شود.

امیدوارم این مقاله نامه توسط پژوهشگرانی که حوزه تخصصی آنها دائرة المعارف است تکمیل و ارائه شود. مشخصات این مقاله نامه عبارت است از:

نوع مدرک: مقاله (مقاله، معرفی، نقد، گزارش و گفتگو)
پوشش زمانی: از اولین مقالات تا پایان سال ۱۳۷۷
محدوده جغرافیایی نشریات: نشریات فارسی داخل کشور
شمول: گزیده (بدون ارزشگذاری کیفی مطالب)

با عنوان نویسنده

- آذرنگ، عبدالحسین. «ادای دینی و عرض ادبی به پیشگاه غلامحسین مصاحب، به مناسبت انتشار جلد سوم دائرة المعارف فارسی». جهان کتاب، سال ۱، شماره ۲۰، ۲۱ (شهریور ۱۳۷۵). ص ۱۰-۱۱.

- آذرنگ، عبدالحسین. «شیوه های در فضای شیوه گریزی و شیوه ستیزی». نگاه نو، شماره ۱۶ (مهر، آبان ۱۳۷۲). ص ۲۱۱-۲۱۵.

- آذرنگ، عبدالحسین. «مشکلات و موانع عمده دائرة المعارف نگاری در ایران». کیهان فرهنگی، سال ۸، شماره ۵ (آبان ۱۳۷۰). ص ۸۰-۸۳.

- آزادگان، بهرام. «فرهنگ نامه، مدخل آشنایی با جهان و اندیشه ها». ابرار (۱۵ مهر ۱۳۷۴). ص ۸.

- آل داوود، علی. «عصر شکوفایی دائرة المعارف نگاری». نشر دانش، سال ۱۵، شماره ۶ (مهر، آبان ۱۳۷۴). ص ۳۱-۳۳.

- اجاق فقیهی، بهرام. «ادبیات فارسی در گذشته و حال». بصائر، سال ۲، شماره ۱۱-۱۲ (شهریور، مهر ۱۳۷۴). ص ۶۱-۶۴.

- اجاق فقیهی، بهرام. «گزارشی از دائرة المعارف کتابخانه های جهان». بصائر، سال ۲، شماره ۱۳ (آبان ۱۳۷۴). ص ۴۹-۵۲.

- احمد سلطانی، منیره. «نقاس الفنون فی عرابس العیون». کیهان فرهنگی، سال ۲، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۶۴). ص ۲۳-۲۴.

- اذکایی، پرویز. «دائرة المعارف بزرگ اسلامی».

کیهان فرهنگی، سال ۶، شماره ۶ (شهریور ۱۳۶۸). ص ۱۸-۲۲.

- اسعدی، مرتضی. «جلد ششم دائرة المعارف اسلام ترکیه». نشر دانش، سال ۱۳، شماره ۱ (آذر، دی ۱۳۷۱). ص ۵۴-۵۵.

- اسعدی، مرتضی. «جلد ششم دائرة المعارف اسلام لیدن». نشر دانش، سال ۱۳، شماره ۱ (آذر، دی ۱۳۷۱). ص ۵۵.

- اسعدی، مرتضی. «دائرة المعارف ناقص جهان اسلام». نشر دانش، سال ۱۰، شماره ۵ (مرداد، شهریور ۱۳۶۹). ص ۷۷-۷۸.

- اسعدی، مرتضی. «دائرة المعارف های اسلامی در زبان انگلیسی». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۳۷-۳۹.

- اسعدی، مرتضی. «دائرة المعارف های شرق اسلامی». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۳۴-۳۶.

- اسفندیاری، محمد. «اهتمامی پراهمیت: سیری در دائرة المعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۵، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۶۷). ص ۳۸-۴۱.

- اسلامی، حسن. «قرآن به روایت یک دائرة المعارف غربی». صحیفه مبین، شماره ۵ (بهار ۱۳۷۵). ص ۴۵-۴۸.

- اسلامی ندوشن، محمد علی. «جدال با تاریخ، در مورداختلافی که در نام خلیج فارس و خلیج عربی در دائرة المعارف کمبریج وجود دارد». اطلاعات (۲۳ فروردین ۱۳۷۶).

- افتخاری، محمد. «فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان». کلک، شماره ۳۰ (شهریور ۱۳۷۱). ص ۲۶-۲۶۱.

- افشار، ایرج. «دائرة المعارف ایرانی». آینده، سال ۱۳۶۷ (۱۴). ص ۷۱۴-۷۱۷ و سال ۱۳۶۸ (۱۵). ص

۶۶۹-۶۷۰.

- افشار، ایرج. «دائرة المعارف بزرگ اسلامی». آینده، سال ۱۳۶۸ (۱۵). ص ۶۶۷-۶۶۹.

- افشارزنجانی، ابراهیم. «تولین و تالیف فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان رویدادی خجسته در عالم ادبیات». اطلاعات (۲۸ آبان ۱۳۷۱). ص ۶.

- افشار زنجانی، ابراهیم. «معرفی کتاب». پیام کتابخانه، سال ۲، شماره ۲-۳ (تابستان، پاییز ۱۳۷۱). ص ۱۳۳-۱۳۷.

- امامی، کریم. «دو کتاب استثنایی». کلک، شماره ۳۰ (شهریور ۱۳۷۱). ص ۲۰۵-۲۰۰.

- امیرفریاری، فرخ. «تدای آغاز». کلک، شماره ۳۱ (مهر ۱۳۷۱). ص ۱۸۰-۱۸۳.

- انصاری قمی، محمدرضا. «دانشنامه جهان اسلام». کیهان فرهنگی، شماره ۵ (مرداد ۱۳۷۲). ص ۱۳۳-۱۳۵.

- انوشه، حسن. «نگاهی به فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان». کلمه، شماره ۹، ۱۰ (بهمن، اسفند ۱۳۷۲). ص ۱۰۲-۱۰۴.

- باقی، عمادالدین. «دائرة المعارف آکسفورد». حضور، شماره ۲۳ (بهار ۱۳۷۷). ص ۲۶۶-۲۷۸.

- برگ نیسی، کاظم. «دائرة المعارف جهان اسلام در عصر حاضر». نشر دانش، سال ۱۵، شماره ۵ (مرداد، شهریور ۱۳۷۴). ص ۵۶-۵۷.

- بناپور، هاشم. «دائرة المعارف اسلام اوقاف ترکیه». نشر دانش، سال ۱۵، شماره ۵ (مرداد، شهریور ۱۳۷۴). ص ۶۶.

- بناپور، هاشم. «انتشار جلد دهم دائرة المعارف اسلام ترکیه». نشر دانش، سال ۱۵، شماره ۱، ۲ (آذر، اسفند ۱۳۷۳). ص ۵۸.

- بهرامیان، علی. «ملاحظات بر نقد چارلز ملویل از دائرة المعارف». کلک، شماره ۵۵، ۵۶ (مهر، آبان ۱۳۷۳). ص ۱۸۳-۱۸۶.

- بهفرشاد، محمد. «معرفی کتاب». رشد تکنولوژی آموزشی، سال ۹، شماره ۳ (آذر ۱۳۷۲). ص ۴۷.

- بیرشک، احمد. «برای فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان». کلک، شماره ۲۳ (۱۳۷۱).

- پروین گنابادی، محمد. «دائرة المعارف نویسی در اسلام و جهان». معارف اسلامی، شماره ۵. ص ۵۱-۵۶.

- پرهام، سیروس. «قالی ایران در دائرة المعارف ایرانیکا». نشر دانش، سال ۱۲، شماره ۲ (بهمن، اسفند ۱۳۷۰). ص ۵۲-۵۸.

- پریس، وارن. «یادداشت هایی در جهت دانشنامه ای جدید». ترجمه احمد بیرشک و دیگران، فرهنگ، شماره ۲، ۳ (بهار - پاییز ۱۳۶۷). ص ۴۹۵-۵۳۷.

- پورجوادی، نصرالله. «دائرة المعارف دین». نشر دانش، سال ۶، شماره ۳ (فروردین، اردیبهشت ۱۳۶۵). ص ۸۹-۹۰.

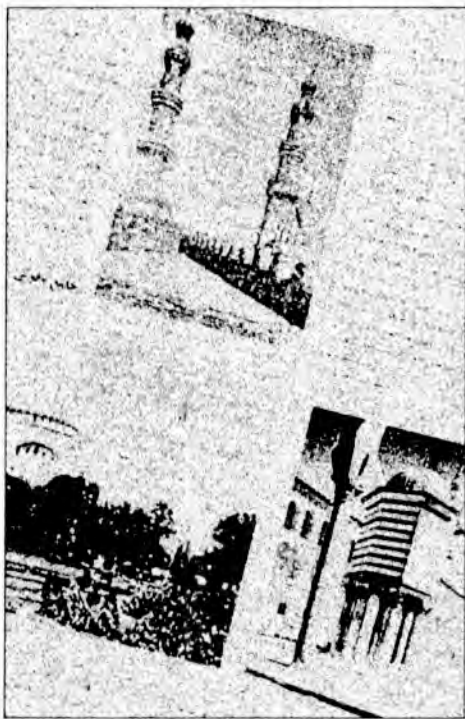
- تویسرکانی، شاهرخ. «معنویت از جوامع بشری رخت برنسته است». دنیای سخن، شماره ۵۹ (اسفند ۱۳۷۲). ص ۶۹-۷۲.

- جعفری، محمد مهدی. «مروری بر چگونگی تدوین دائرة المعارف تشیع». ادبیات، سال ۵، شماره ۴۹ (دی ۱۳۷۲). ص ۱۴-۱۵.

- جمال پور، بهرام. «دانش برین در دانشنامه ابن سینا». فلسفه، شماره ۱ (۱۳۵۵). ص ۵۱-۳۴.

- حائری، عبدالهادی. «دائرة المعارف اسلامی». نشر دانش، سال ۱، شماره ۲ (۱۳۶۰). ص ۴۷-۴۹.

- حسینی، علی. «نخستین دائرة المعارف فقه

شیعه، آینه پژوهش، سال ۶، شماره ۴ (مهر، آبان ۱۳۷۴). ص ۲۹-۳۱

- حسینی، وحیدالدین. «تهاجم فرهنگی از سوی مرکز نشر دانشگاهی؟!». کیهان هوایی، شماره ۱۱۷۰ (۲ اسفند ۱۳۷۴). ص ۱۰

- خورانی، آلبرت. «دائرةالمعارف بستانی». ترجمه مرتضی اسعدی، نشر دانش، سال ۱۳، شماره ۱ (آذر، دی ۱۳۷۱). ص ۲۹-۳۴

- خاکی، محمد. «مدخل». پیام کتابخانه، سال ۱، شماره ۲ (پاییز، زمستان ۱۳۷۰). ص ۸۹-۹۲

- خرمشاهی، بهاءالدین. «استاد مشایخ فریدنی و دائرةالمعارف تشیع». کلک، شماره ۱۰ (دی ۱۳۶۹). ص ۷۹-۸۴

- خرمشاهی، بهاءالدین. «دائرةالمعارف تشیع». کلک، شماره ۶۱-۶۴ (فروردین - تیر ۱۳۷۴). ص ۳۲۶-۳۳۵

- خرمشاهی، بهاءالدین. «دائرةالمعارف دین». فرهنگ، شماره ۲، ۳ (بهار - پاییز ۱۳۶۷). ص ۶۰۷-۶۱۸

- خرمشاهی، بهاءالدین. «دانشنامه ادب فارسی». جهان کتاب، سال ۳، شماره ۶۰ (اسفند ۱۳۷۶). ص ۱۳-۱۲

- خرمشاهی، بهاءالدین. «دانشنامه ایران و اسلام». نامه انجمن کتابداران ایران، سال ۱۰، شماره ۲ (تابستان ۱۳۵۶). ص ۲۱۹-۲۲۳

- داد، سیما. «شیوه مراجعه به کتب مرجع - دائرةالمعارف بریتانیکا». ندای صادق، سال ۲، شماره ۶ (تابستان ۱۳۷۶). ص ۴۵-۵۴

- دانش پژوه، محمدتقی. «ترجمه فرانسوی دانشنامه علانی از محمدآشنا و هانری ماسه». فرهنگ ایران زمین، شماره ۶. ص ۸۴-۸۸

- دفتر دائرةالمعارف تشیع. «پاسخ به نگاهی به دائرةالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۵، شماره ۱۳۶۷ (۹). ص ۴۴

- دوانی، علی. «نگاهی دیگر به دائرةالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۵، شماره ۱۰ (دی ۱۳۶۷). ص ۴۵-۴۸

- دهقان، خسرو. «کدام دائرةالمعارف؟!». فیلم، شماره ۱۵ (۹ دی ۱۳۶۲). ص ۶۳-۶۴ و ۶۵

- دهقان، مرتضی. «نگاهی کوتاه به سیر دانشنامه نویسی

در جهان اسلام». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۳۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۴۰-۴۳

- دیباجی، ابراهیم. «دانشنامه جهان». وحید، سال ۱۳۴۵ (۴). ص ۶۴۰-۶۴۳

- ر.ج. «طرح تدوین دائرةالمعارف تشیع و فهرست عنوانهای مقالات». نشر دانش، سال ۳، شماره ۱۳۶۲ (۵). ص ۶۲-۶۴

- رجبی، محمد حسن. «دانشنامه ادب فارسی». فصلنامه کتاب، سال ۷، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۵). ص ۱۴۳-۱۴۶

- رضوانشهری، ابوحسن. «دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». آینه پژوهش، سال ۱، شماره ۵ (مهر، آبان ۱۳۶۹). ص ۱۲۱-۱۲۷

- رضوی، مسعود. «راه طولانی پژوهش در تاریخ و آیین تشیع». همشهری (۹ اسفند ۱۳۷۷). ص

- رفیعی، علی. «گزارشی از مرکز دایرهالمعارف بزرگ اسلامی». آینه پژوهش، سال ۱، شماره ۴ (آذر، دی ۱۳۶۹). ص ۷۴-۸۱

- روحبخشان، ع. «دانشنامه ایران و اسلام: کاری پراچیا کاستهای چشمگیر». کیهان (۸ آبان ۱۳۵۵). ص ۱۷

- روزبهنی، مصطفی. «دانشنامه ایرانیکا در خدمت فرهنگ سلطه». کیهان (۱ بهمن ۱۳۷۴). ص ۱۴ و (۲ بهمن ۱۳۷۴). ص ۱۴ و (۴ بهمن ۱۳۷۴). ص ۱۴ و (۵ بهمن ۱۳۷۴). ص ۱۴

- زاهدی مازندرانی، محمد جواد. «فرهنگها و دائرةالمعارفهای علوم اجتماعی و علوم کشاورزی». اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال ۳، شماره ۱۱ (پاییز ۱۳۷۴). ص ۱۸۷-۲۰۸

- زرین چیان، غلامرضا. «دانشنامه ایران و اسلام». راهنمای کتاب، سال ۲۰، شماره ۵-۷ (مرداد-مهر ۱۳۵۶). ص ۴۲۷-۴۳۸

- زرین کوب، عبدالحسین. «درباره دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». کلک، شماره ۸۰-۸۳ (آبان-بهمن ۱۳۷۵). ص ۱۹۹-۲۰۵

- ساروخانی، باقر. «پاسخ به یک نقد». آدینه، شماره ۱۰۱ (اردیبهشت ۱۳۷۴). ص ۵۸-۵۹

- سجادی، صادق. «نگاهی به دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». کلک، شماره ۵۵، ۵۶ (مهر، آبان ۱۳۷۳). ص ۱۷۴-۱۷۷

- سرابی، جواد. «نقدی بر دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». کیهان فرهنگی، سال ۶، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۶۸). ص ۴۶-۴۷

- سلیمی نمین، عباس. «فرهنگ سیاسی نقاد و روشنفکرانهای متملق». کیهان هوایی، شماره ۶۷ (۱۱ بهمن ۱۳۷۴). ص ۱۲-۱۳

- سیدعلوی، ابراهیم. «ابن سینا در دائرةالمعارف تشیع». کیهان اندیشه، شماره ۶۱ (مرداد، شهریور ۱۳۷۴). ص ۱۶۸-۱۷۳

- سیدعلوی، ابراهیم. «دائرةالمعارف تشیع». تاریخ و فرهنگ معاصر، سال ۴، شماره ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۴). ص ۳۸۵-۳۸۹

- ش. ت. «متصدی فرهنگ ملی خود باشیم». دنیای سخن، شماره ۵۹ (اسفند ۱۳۷۲). ص ۶۴-۶۸

- شانومیان، لو. «دایرهالمعارف و دایرهالمعارف نویسان». پیام نوین، سال ۷، شماره ۱۰. ص ۷۱-۷۶

- شهری، م. ج. «از کشتول تا دائرةالمعارف». رستاخیز (۲۳ شهریور ۱۳۵۵). ص ۷

- شهیدی، ب. «معرفی کتابهای علمی». پردیس، سال ۱، شماره ۴ (اردیبهشت ۱۳۷۱). ص ۳۳-۳۱ و ۵۲-۵۳

- صادقی، رضا. «دائرةالمعارف فارسی». نشر دانش، سال ۱، شماره ۲ (بهمن، اسفند ۱۳۵۹). ص ۲۸-۳۴

- صادقی، رضا. «گفتاری دیگر درباره دائرةالمعارف فارسی». نشر دانش، سال ۵، شماره ۲ (بهمن، اسفند ۱۳۶۳). ص ۱۲-۲۰

- صحتی سردرودی. «نیم نگاهی به دائرةالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۵۲-۵۳

- صدرحاج سیدجوادی، احمد. «فرهنگ کامل بی نقص وجود ندارد». پیام کتابخانه، سال ۱، شماره ۲ (پاییز، زمستان ۱۳۷۰). ص ۹۳-۹۵

- ضیعی، پریرخ. «دائرةالمعارف صنایع نفت، گاز و پتروشیمی». انجمن نفت ایران، شماره ۴۰ (تابستان ۱۳۷۵). ص ۴۳-۴۵

- عابدی، احمد. «امام موسی بن جعفر (ع) در دایرهالمعارفها». کوثر، سال ۲، شماره ۱۵ (خرداد ۱۳۷۷). ص ۱۶-۱۸

- عابدی، احمد. «بحارالانوار در دائرةالمعارف تشیع». آینه پژوهش، سال ۵، شماره ۱ (خرداد، تیر ۱۳۷۳). ص ۱۹-۲۶

- عابدی، احمد؛ نجفی، محمد باقر. «معرفی کتاب». پیام حوزه، سال ۲، شماره ۳ (پاییز ۱۳۷۴). ص ۱۳۵-۱۴۰

- عقیقی بخشایشی، عبدالرحیم. «از دائرةالمعارف فقهی تا دارالتقريب اسلامی». کیهان (۴ اسفند ۱۳۶۹). ص ۱۱

- علاءالدینی، علی رضا. «زمینههای چاپ دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». کیهان هوایی، شماره ۲ (۹۷۷ اردیبهشت ۱۳۷۱). ص ۱۲

- علی نژاد، سیروس. «فرهنگ نویسی و وظایف دولت». آدینه، شماره ۳۳ (نوروز ۱۳۶۸). ص ۶۰-۶۱

- عوادزاده، محمد؛ شهبازی، عبدالله. «دایرهالمعارف دنیای نوین اسلام». تاریخ معاصر ایران، سال ۱، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۶). ص ۲۱۷-۲۲۳

- غفوریان، محمدرضا. «شونامه دائرةالمعارف فقه کویت». فقه اهل بیت، سال ۱، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۴). ص ۱۹۵-۲۰۷

- غلامی، محمدعلی. «نگاهی به نقدهای دائرةالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۶، شماره ۱ (۱۳۶۸). ص ۶۰-۶۱

- فرح زاد، محمد. «گردش کار در چهار دائرةالمعارف

فارسی». آینه پژوهش، سال ۵، شماره ۵، ۶ (بهمن، اسفند ۱۳۷۳). ص ۴۹-۵۲.

- قربانی، رضا. «نقد کتاب». زنروز، شماره ۲۷ (۱۳۶۹-۱۰ مهر ۱۳۶۴). ص ۳۶.

- قرشی، محمد حسین. «تاریخچه دائرهالمعارف‌نگاری در جهان». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۲۲-۳۳.

- قزل‌ایغ، ثریا. «بازتاب فرهنگ ایرانی در فرهنگنامه کودکان و نوجوانان، به مناسبت انتشار جلد سوم». جهان کتاب، سال ۲، شماره ۱۳ و ۱۴ (پیاپی ۳۷ و ۳۸) (تیر ۱۳۷۶). ص ۴-۵.

- کاتبی، علی. «دائرةالمعارف اسلام سازمان اوقاف ترکیه، تحقیقات اسلامی، سال ۳، شماره ۱۳۶۷، ۱ (۲)». ص ۱۸۷-۱۸۵.

- کندری، مهران. «ضبط اعلام امریکای مرکزی و جنوبی و سرخپوستی در دائرةالمعارف فارسی». جهان کتاب، سال ۲، شماره ۵۰-۴۹ (دی ۱۳۷۶).

- کوهستانی تژاد، مسعود. «جای خالی مطبوعات در دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». رسانه، سال ۵، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۳). ص ۱۰۳-۱۰۵.

- کیهانی، معصومه. «به مناسبت انتخاب فرهنگنامه کودکان و نوجوانان به عنوان کتاب سال». همشهری، (۱۶ اسفند ۱۳۷۷). ص ۲۲-۲۴.

- گلچین معانی، احمد. «نگاهی به دائرهالمعارف بزرگ اسلامی». آینه پژوهش، سال ۱، شماره ۶ (فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۰). ص ۵۴-۵۸.

- م. تهرانی، محمدحسن. «نگرشی به دائرهالمعارف تشیع». آینه پژوهش، سال ۳، شماره ۳ (مهر، آبان ۱۳۷۱). ص ۵۴-۵۹.

- متینی، جلال. «درباره دانشنامه میسری». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، سال ۱۳۵۱ (۸). ص ۵۹۳-۶۲۸.

- مجتهد شبستری، محمد. «دائرةالمعارف اسلام و مفاهیم اساسی قرآن». تحقیقات اسلامی، سال ۱، شماره ۱ (بهار، تابستان ۱۳۶۵). ص ۵-۹.

- محبی، مسعود. «دائرةالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۱۰، شماره ۱ (فروردین ۱۳۷۲). ص ۵۲-۵۳.

- محقق، مهدی. «پیشرفت علمی در گرو احترام به علوه معلم». کیهان فرهنگی، سال ۴، شماره ۳ (خرداد، تیر ۱۳۶۶). ص ۳-۱۳.

- محقق، مهدی. «جایگاه و اهمیت علم طب در اسلام». اطلاعات (۱۶ تیر ۱۳۷۱). ص ۶.

- محقق، مهدی. «دائرةالمعارف تاریخ پزشکی در اسلام و ایران». کیهان فرهنگی، سال ۹، شماره ۸ (آبان ۱۳۷۱). ص ۲۳-۲۵.

- محقق، مهدی. «ضرورت تدوین دائرهالمعارف تاریخ پزشکی در اسلام و ایران». اطلاعات (۳ آبان ۱۳۷۱). ص ۱۱.

- محقق، مهدی. «طرح مقدماتی تدوین دائرهالمعارف تاریخ پزشکی در اسلام و ایران». آینه پژوهش، سال ۳، شماره ۱، ۲ (خرداد، شهریور ۱۳۷۱). ص ۱۰۸-۱۱۳.

- محقق، مهدی. «مقدمهای بر طرح تدوین دائرهالمعارف شیعه». حوزه شماره ۱ (آبان ۱۳۶۲). ص ۹۸-۱۰۶.

- محمدخانی، علی‌اصغر. «دو گزارش فرهنگی». اطلاعات (۲۷ دی ۱۳۷۲). ص ۶ و ۶ (۲۸ دی ۱۳۷۲). ص ۶ و ۶ (۲۹ دی ۱۳۷۲). ص ۶ و ۶ (۲ بهمن ۱۳۷۲). ص ۶.

- محمودی، باقر. «قرآن در دائرهالمعارف تشیع». مبین، شماره ۱۵ (بهار ۱۳۷۴). ص ۴۷-۵۰.

- مرادی، نورا. «دائرةالمعارفها را بشناسیم». نشر دانش، سال ۱، شماره ۵، ۶ (آبان ۱۳۶۰). ص ۵۰-۶۰.

- مسعودی، فرامرز. «طرح دائرهالمعارف کتابداری و اطلاع رسانی». فصلنامه کتاب، سال ۶، شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۴). ص ۱۲۴-۱۳۰.

- مشایخ فریدنی، محمدحسین. «ضرورت پی‌ریزی دائرهالمعارف فرهنگ و زبان فارسی در شبه قاره هند». آینه پژوهش، سال ۲، شماره ۴ (آذر دی ۱۳۷۰). ص ۵۶-۶۴.

- معروف، حبیب. «ملاحظات درباره دائرهالمعارف بزرگ اسلامی». نشر دانش، سال ۹، شماره ۴ (خرداد، تیر ۱۳۶۸). ص ۴۲-۴۸.

- مقدم، م. «در باب دائرهالمعارف فارسی به سرپرستی غلامحسین مصاحب». کتاب‌روز (اردیبهشت ۱۳۴۸). ص ۱۰۴-۱۰۹.

- ملکیان، مصطفی. «چون بحق گفت جدل با سخنوی مکتبید [یاسخ به نقطه نظرهای بهاء‌الدین خرمشاهی در باب ترجمه مقالات دائرهالمعارف دین میرچا الیاده]». آینه

پژوهش، سال ۶، شماره ۴۷ (آذر دی ۱۳۷۶). ص ۵۴-۶۳.

- ملویل، چارلز. «دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». ترجمه شرف‌الدین خراسانی، کلک، شماره ۵۵، ۵۶ (مهر، آبان ۱۳۷۳). ص ۱۷۸-۱۸۲.

- ملویل، چارلز. «دائرةالمعارف بزرگ اسلامی». ترجمه محمد حسن گنجی، آینده، سال ۱۷، شماره ۹، ۱۲ (آذر-اسفند ۱۳۷۰). ص ۷۸۲-۷۸۳.

- ملویل، چارلز. «زمینه تاریخ‌نگاری». ترجمه شرف‌الدین خراسانی (شرف). «کیهان فرهنگی»، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۵۰-۵۱.

- موسوی، احمد. «دانشنامه‌های جغرافیایی ایران». دانشگاه انقلاب، شماره ۱۱۱ (بهار ۱۳۷۷). ص ۲۰۳-۲۱۶.

- موسوی بجنوردی، محمدکاظم. «اهداف، عملکرد و برنامه‌های مرکز دائرهالمعارف بزرگ اسلامی». تاریخ و فرهنگ معاصر، شماره ۳، ۴ (بهار، تابستان ۱۳۷۱). ص ۱۳۹-۱۴۳.

- موسوی بجنوردی، محمدکاظم. «تدوین دائرهالمعارف بزرگ اسلامی آغاز شد». صبح آزادگان (۱۱ اسفند ۱۳۶۳). ص ۶.

- موسوی بجنوردی، محمدکاظم. «دائرةالمعارف بزرگ اسلامی گامی بلند در عرصه معرفی مبانی فرهنگ اسلامی». اطلاعات (۴ شهریور ۱۳۷۲). ص ۶.

- موسوی بجنوردی، محمد هادی. «آشنایی با مرکز دائرهالمعارف بزرگ اسلامی». بصائر، سال ۲، شماره ۱۸ (فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۵). ص ۵۸-۶۱.

- مهدوی دامغانی، محمود. «انعکاس شیعه در دائرهالمعارف الاسلامیه». وحید، سال ۱۳۴۹ (۷). ص ۱۴۷۴-۱۴۸۶.

- مهدوی دامغانی، محمود. «نظری بر چند مقاله از دائرهالمعارف اسلام». نگین، شماره ۱۲۰ (اردیبهشت ۱۳۵۴). ص ۱۹-۲۱، ۴۶-۵۰.

- مهدوی راد، محمدعلی. «معرفیهای اجمالی». آینه پژوهش، سال ۱، شماره ۵ (بهمن-اسفند ۱۳۶۹). ص ۷۷-۸۴.

- میر کمالی، علی. «نخستین دائرهالمعارف فقه شیعه». کیهان فرهنگی، سال ۱۳، شماره ۱۲۷ (خرداد، تیر ۱۳۷۵). ص ۱۳۴-۱۳۵.

- مؤذن جامی، محمد مهدی. «دائرةالمعارف نویسی و دائرهالمعارف بزرگ اسلامی». کیهان فرهنگی، سال ۶، شماره ۵ (مرداد ۱۳۶۸). ص ۲۲-۲۴.

- مؤذن جامی، محمد مهدی. «دائرةالمعارف نویسی و دائرهالمعارفهای اسلامی». کیهان (۱۶ بهمن ۱۳۶۹). ص ۱۱ و (۲۸ بهمن ۱۳۶۹). ص ۱۱.

- مؤذن جامی، محمد مهدی. «نگاهی به دائرهالمعارف تشیع». کیهان فرهنگی، سال ۵، شماره ۷ (مهر ۱۳۶۷). ص ۴۴-۴۶.

- ناصرانی، رضا. «انقلاب در تکنولوژی آموزشی (نرم‌افزارهای دائرهالمعارف کامپیوتری: درج‌های به‌روی دنیایی از اطلاعات)». سروش، سال ۱۸، شماره ۱۴ (۸۰۶ مهر ۱۳۷۵). ص ۱۸-۱۹.

- نبوی، عبدالمحمد. «دائرةالمعارف تشیع: شیخ، سیری در فرهنگ و تاریخ تشیع». آینه پژوهش، سال ۶، شماره ۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴). ص ۷۸-۹۲.

- نبوی، عبدالمحمد. «دائرةالمعارف تشیع: شیخ، سیری در فرهنگ و تاریخ تشیع». کلک، شماره ۶۱-۶۴ (فروردین، تیر ۱۳۷۴). ص ۳۳۷-۳۳۶.

- نبوی، عبدالمحمد. «درآمدی بر دائرهالمعارف کتابخانه‌های جهان». آینه پژوهش، سال ۶، شماره ۴ (مهر، آبان ۱۳۷۴). ص ۶۹-۶۸.

- وحدانی، ادیب. «موسیقی مردمی به روایت دائرهالمعارف بریتانیکا [ویرایش ۱۹۹۵]». سلام (۲۳ مهر ۱۳۷۷). ص ۶۵-۶۰.

- همدانی، ع. ک. «یک کتاب در یک نگاه». رشد معلم، سال ۱۱، شماره ۶ (اسفند ۱۳۷۱). ص ۶۰-۶۵.

- یارشاطر، احسان. «دانشنامه ایران و اسلام چگونه تدوین شد؟». رستاخیز (۲۰ مرداد ۱۳۵۶). ص ۱۸.

- یارشاطر، احسان. «دانشنامه ایران و اسلام». راهنمای کتاب، سال ۱۹، شماره ۷-۱۰ (مهر، دی ۱۳۵۵). ص ۱-۲۵.

- یوسفی، غلامحسین. «دانشنامه میسری». راهنمای کتاب، سال ۷، ص ۲۸۳-۲۸۸.